

ὉΣΙΟΣ ΝΙΚΑΝΩΡ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

ΕΤΟΣ 31ο |
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 |
ΤΕΥΧΟΣ 350

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τά Εισόδια τῆς Θεοτόκου 3

Ποιμαντορική ἐγκύκλιος Ἐράνου
Ἀγάπης 2016 6

Τερὸς Ναὸς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου
Σπηλαίου - Α' μέρος 9

Ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης:
ὁ πατριάρχης τοῦ ἀγιορειτικοῦ
μοναχισμοῦ 11

Ἡ κοινωνικὴ διάσταση τῆς ἀγάπης 14

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Ἑόρτια φωταγώγηση τῆς
φάτνης τῆς Ι.Μ. Γρεβενῶν, Δεκέμβριος 2016.

ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ: Ἐθνικὸς Δρυμὸς
"Βάλια Κάλντα" Γρεβενῶν, καλοκαίρι 2016.

Ὁ «ΟΣΙΟΣ ΝΙΚΑΝΩΡ»
διανέμεται καὶ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ.
Γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση μέρους τῶν ἐξόδων
γίνονται δεκτὲς οἰκονομικὲς προσφορὲς
σπὴ διεύθυνση: Ἱ. Μητρόπολις Γρεβενῶν
(γιά τό περιοδικό) 51100 ΓΡΕΒΕΝΑ.
Τηλ. 24620 22404, Fax 24620 28919.

Ὅσιος
ΝΙΚΑΝΩΡ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γρεβενῶν
51100 Γρεβενά

ΕΚΔΟΤΗΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Μητροπολίτης Γρεβενῶν
κ. ΔΑΒΙΔ

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν

ΕΚΤΥΠΩΣΗ

Γραφικὲς Τέχνες
«ΜΕΛΙΣΣΑ»
570 21 Ἀσπροβάλτα
Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 23970 23313
Fax: 23970 21754

ΤΑ ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Μητροπολίτου Αὐλῶνος κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Σύμφωνα με τὸν ἱερό ὕμνωδό, ποὺ γνωρίζει, ἀσφαλῶς, με κάθε λεπτομέρεια τὸ Πρωτευαγγέλιο τοῦ Ἰακώβου, ἡ γιορτὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας στὸ νομικὸ ναὸ εἶναι «ἡμέρα χαρμόσυνος καὶ ἑορτὴ πανσεβάσμιος» [1]. Γι' αὐτὸ, ἄς παρακαλέσουμε τὴν Παναγία μας τὸ ἀσθενὲς τῆς καρδιάς μας νὰ τὸ δυναμώσει, νὰ τὸ στηρίξει, γιατί οἱ ἁμαρτίες καὶ τὰ πάθη μᾶς τριγυρίζουν ἀσφυκτικά. Κι ἐμεῖς σὲ ἀνταπόδοση με πίστη καὶ πόθο νὰ τὴν μακαρίζουμε, γιατί, ὄντως, εἶναι ἀεμακάριστη καὶ παναμώμητη [2].

Ἡ Παναγία καὶ πάνσεμνη Μητέρα τοῦ Ἑμμανουὴλ ἀπ' τὴν ἀρχὴ ἦταν τὸ κήρυγμα τῶν Προφητῶν, ἡ δόξα τῶν Ἀποστόλων, τὸ καύχημα τῶν μαρτύρων καὶ ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀνακαίνισις [3]. Γι' αὐτὸ σ' αὐτὴ τὴν ἑορτὴ τὰ ἅγια τῶν Ἀγίων ἀγάλλονται καὶ ὁ χορὸς τῶν ἀγγέλων μυστικά πανηγυρίζει, γιατί ἡ μικρὴ Μαριάμ, ὡς τριετίζουσα δάμαλις καὶ ταυτόχρονα ὡς θεοχώρητος ναὸς εἰσέρχεται στὸ νομικὸ ναὸ [4], γιὰ νὰ ἀρχίσει ἀπὸ κεῖ τὸ σχέδιο τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων.

Ὁ ἱερὸς ὕμνωδὸς με αὐτὲς τὶς λέξεις ἀποτυπώνει τὸ γεγονός αὐτό: «Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προοίμιον, καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἡ προκήρυξις...» [5]

Ἡ γέννησις τῆς Θεοτόκου ἐγένετο κατὰ ἓνα θαυματουργικὸ τρόπο. Μετὰ εἴκοσι χρόνια ἑγγαμου βίου τοῦ Ἰωακεῖμ καὶ τῆς Ἄννας δὲν εἶχαν ἀποκτήσει παιδί. Ἡ ζωὴ τους στὸ ἐξῆς γίνεται μία πυρκαγιὰ προσευχῆς στὸ Θεὸ γιὰ τὸ ποθοῦμενο τῆς καρδιάς τους. Χέρια ποὺ ὑψώθηκαν με πίστη, ἐλπίδα, ἀγάπη στὸ Θεὸ δὲ γύρισαν ποτὲ πίσω ἄδεια.

Ἡ πρώην ἄγωνι Ἄννα μετὰ ἐννιά μηνῶν κυοφορίας γεννᾷ ἓνα κοριτσάκι, τὴ Μαρία, τὴν ὁποία σύμφωνα με τὴ συμφωνία τῆς προσευχῆς της στὸ Θεό, τὴν ἀφιέρωσε σ' Ἐκεῖνον. Ὡ μεγαλεῖο ψυχῆς!

Ἔτσι κατὰ τὸν ἱερό ὕμνωδὸ «μετὰ τὸ τεχθῆναι σε, Θεόνυμφε Δέσποινα, παρεγένου ἐν ναῷ Κυρίου, τοῦ ἀνατραφῆναι εἰς τὰ ἅγια τῶν Ἀγίων, ὡς ἡγιασμένη» [5α]. Στὰ ἅγια τῶν Ἀγίων μόνο μία φορὰ τὸ χρόνο εἰσέρχεται ὁ ἀρχιερεὺς, γιὰ νὰ προσφέρει θυσία

στο Θεὸ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ. Ἡ Παναγία καὶ ἄμωμος Μαρία, ποὺ προικίσθηκε ἀπ' τὸ Θεὸ μὲ ὅλες τὶς ἀρετὲς τῶν ἀνθρώπων, εἰσάγεται στὰ ἅγια τῶν Ἀγίων, γιὰ νὰ γίνεи ναὸς ἡγιασμένος «εἰς Λόγου κατοίκησιν» [6].

Ἡ Παναγία μας προφητεύθηκε ἀπὸ τοὺς Προφῆτες. Τὴν εἶδαν, σύμφωνα μὲ τὸν ἱερὸ ὕμνωδό, καθαρή καὶ ἄμωμη καὶ λαμπρότερη ὅλης τῆς κτίσεως [7]. Τὴν εἶδαν ὡς ναὸ καὶ παλάτι καὶ ἔμψυχο οὐρανὸ τοῦ Βασιλέως Θεοῦ [8]. Τὴν εἶδαν ὡς ναὸ καὶ θρόνον τοῦ πάντων Βασιλέως [9]. «Μαρία ἡ φωτοφόρος θεία λαμπάς» [10] μὲ τὴν εἰσοδό τῆς στὸ νομικὸ ναὸ γίνεται ἡ χαρὰ καὶ ἡ λύτρωση τῶν ἀνθρώπων [11].

Ἀγία ἦταν ἡ ἐπαγγελία τῆς σύλληψης Τῆς καὶ ὁ καρπὸς εὐκλείς, γιατί, πράγματι, ἡ Θεοτόκος ἀναδείχθηκε στὸν κόσμον ὑπέρτερη ὅλων στὶς ἀρετὲς [12]. Κάθε ἄνθρωπος πῆρε ἀπὸ τὸ Θεὸ μία ἢ παραπάνω ἀρετὲς. Ἡ Παναγία προικίσθηκε μὲ ὅλες! Εἰσῆλθε εἰς τὰ ἄδυστα, γιὰ νὰ γνωρίσει θεία μυστήρια καὶ νὰ ἐτοιμασθεῖ νὰ γίνεи τοῦ Ἰησοῦ τερπνὸ καὶ ὠραῖο οἰκητήριον [13]. Τὴ Θεοτόκο, τὴ Μητέρα τῆς Ζωῆς, τὸ Ναὸ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, πῶς τὴ χώρεσε ὁ νομικὸς ναός;

Μόλις ἔγινε τριῶν ἐτῶν ὁ Ἰωακεῖμ, ἡ Ἄννα, ὁ Ἰωσήφ τὴν ὀδηγοῦν στὸ ναό. Μπροστὰ πηγαίνουν λαμπάδες, παρθένες ποὺ μὲ χαρὰ ὀδηγοῦν τὴν Ἀειπαρθένο στὸ ναὸ καὶ ταυτόχρονα προφητεύουν πῶς Ἐκείνη εἶναι, ὄντως, ναὸς τοῦ Θεοῦ [14]. «Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὴ τὴν προφητεία οἱ λαμπάδες, ποὺ κρατοῦν, δηλώνουν πῶς ἀπ' Ἐκείνη θὰ γεννηθεῖ ὁ φωτισμὸς τῆς γνώσεως ποὺ

θὰ φωτίσει τὸν πεπτωκόκα ἄνθρωπον [15]. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι τὸ Φῶς τοῦ κόσμου!

Στὰ ἅγια τῶν Ἀγίων μὲ τί ἐτρέφετο ἡ Παναγία μας; Κατὰ τὸν ἱερὸ ὕμνωδό, ποὺ ἀκολουθεῖ πιστὰ τὸ Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου, τρεφόταν μὲ ἐπουράνιον ἄρτον ποὺ ἄγγελος καθημερινὰ προσκόμιζε. Ἐκείνη, ὅμως, γέννησε γιὰ τὸν κόσμον τὸν Ἄρτον τῆς Ζωῆς, τὸν Θεὸ Λόγον, τοῦ Ὁποίου κατὰ τὴν κίνησιν Του ἔγινε καὶ ναὸς ἐκλεκτός [16]. Στὸ πρόσωπον τῆς Μαρίας βλέπουμε, πάντα κατὰ τὸν ἱερὸ ὕμνωδό, πῶς καὶ τὰ τρία Πρόσωπα τῆς Ἀγίας Τριάδος συνήργησαν. Χρημάτισε περικαλλὴς Νύμφη τοῦ Πατρός, Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα τὴν ἀγίασε κι ἔγινε τοῦ Λόγου γεννήτρια [17].

Ἡ ἐορτὴ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου στὸ νομικὸ ναὸ ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὸ Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου ποὺ θέλησε νὰ συμπληρώσει στοιχεῖα ἀπὸ τὴ ζωὴ τῆς Παναγίας ποὺ δὲν περιλαμβάνονταν στὸ ἱερὸ Εὐαγγέλιον. Σὲ ἡλικία δώδεκα ἐτῶν, κατόπιν σημείου ἡ Μαρία δόθηκε στὸν Ἰωσήφ γιὰ φύλαξιν καὶ ὄχι γιὰ γάμον.

Ὅπως καὶ ὅλα τὰ γεγονότα τῆς Παναγίας μας γιορτάζονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας, ἔτσι καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς διηγήσεως τοῦ Πρωτευαγγελίου τοῦ Ἰακώβου ἐορτάζεται στὶς 21 Νοεμβρίου μὲ τὸ ὄνομα τὰ Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου. Πότε καθιερώθηκε ἡ ἐορτὴ δὲν εἶναι γνωστό, συνδέεται, ὅμως, μὲ τὴ «Νέα Ἐκκλησία» ἢ τὴ βασιλικὴ τῆς «Ἀγίας Μαρίας τῆς Νέας» ποὺ κτίσθηκε πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου ἀπὸ τὸν Ἰουστινιανὸν στὰ Ἱεροσόλυμα στὸ λόφον Μορία. Τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ τοῦ ναοῦ ἔγιναν

τὸ 543. Σὺν τῷ χρόνῳ τὰ ἐγκαίνια αὐτοῦ τοῦ ναοῦ συνδυάσθησαν μετὰ τὴν εἴσοδο τῆς Μαρίας στὸν παρακείμενο ναὸ τοῦ Σολομῶντος καὶ ἔτσι ἡ ἑορτὴ τῶν ἐγκαίνιων τοῦ νέου ναοῦ ἀντικαταστάθηκε μετὰ τὴν ἑορτὴ τῶν Εἰσοδίων.

Ὅσον ἀφορᾷ στὴν ἱστορικότητα τῆς διηγήσεως τοῦ Πρωτευαγγελίου τὸ σωστὸ εἶναι, νὰ δοῦμε σ' αὐτὴν τὸ ἠθικὸ νόημά της. Νὰ σκύψουμε μπρὸς στὴν ἀγιότητα, τὴν ἀγνότητα καὶ τὸ μεγαλεῖο τῆς Παναγίας μας. Γιατί, πράγματι, ἔχει πολλὰ ἠθικὰ διδάγματα ἡ ἑορτὴ αὐτή. Ἐμεῖς, μαζὶ μετὰ τὸν ἱερὸ ὑμνωδὸ, ὡς ἐγκωμιάσουμε τὴ Μητέρα τοῦ Κυρίου μας.

Ὅλοι οἱ πιστοὶ ὡς γονατίσουμε μπρὸς στὴν ἀμώμητη τῆς ὁποίας

δημόσια αἰῶνες πρὶν ἐξαγγέλθηκε ὁ ρόλος της στὰ γεγονότα τῆς θείας Οἰκονομίας [18]. Ἡ Πάναγνη ὡς φωτίσει τῆς ψυχῆς μας τὰ μάτια, γιὰ νὰ μὴν θρονασθεῖ μέσα της τὸ βαθύτατο σκοτάδι τῆς ἁμαρτίας, οὔτε νὰ τὴν κυριεύσει ὁ βυθὸς τῆς ἀπογνώσεως, γιατί Ἐκείνη ἐκύησε καὶ ἐγέννησε τὸ Φῶς τοῦ κόσμου [19].

Εἶθε μετὰ τὴν μνητρικὴς τῆς πρεσβεΐας νὰ μᾶς εἰσοδέσῃ ὅλους στὰ ἅγια τῶν Ἀγίων τῆς Χάριτος, τὸν ποθεῖνὸ Παράδεισο τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ.

Γι' αὐτὸ «πρὸς Σέ μου τὴν ἄπασαν ἐλπίδα Κόρη τίθημι, πρὸς τοὺς οἰκτιρμούς Σου καταφεύγω» [20] «καὶ δὸς τοῖς τὴν σὴν ἑορτὴν τελοῦσιν, τὴν σὴν βοήθειαν, καὶ σκέπην, καὶ προστασίαν» [21]. Ἀμήν.

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

1. Δοξαστικὸ Λιτῆς ἑορτῆς, Μνηαῖον «Νοεμβρίου», ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀθήναις 2002, σ. 354.

2. Τροπάριο προεορτίων Ὡδῆς α', ὁ.π. σ. 327.

3. Τροπάριο Κεκραγαρίων Ἐσπερινοῦ ἑορτῆς ὁ.π. σ. 351.

4. Δοξαστικὸ Μικροῦ Ἐσπερινοῦ Προεορτίων, ὁ.π., σ. 325.

5. Ἀπολυτίκιον ἑορτῆς, ὁ.π., σ. 356

5α. Δοξαστικὸ Ἐσπερινοῦ ἑορτῆς, ὁ.π. 6 356.

6. Προεόρτια Τροπάρια Ὡδῆς α', ὁ.π. σ. 327.

7. Τροπάριο Ὡδῆς γ', Ὁρθρου ἑορτῆς, ὁ.π. σ. 359.

8. Στιχηρὸ Ἀποστίχων ἑορτῆς ὁ.π., σ. 355. Βλ. καὶ Τροπάριο Ὡδῆς δ', Ὁρθρου ἑορτῆς, ὁ.π., σ. 362.

9. Τροπάριο Κεκραγαρίων Μικροῦ Ἐσπερινοῦ ἑορτῆς, ὁ.π. σ. 350.

10. Κάθισμα Ὁρθρου ἑορτῆς μετὰ τὸν Πολυέλεον, ὁ.π. σ. 357.

11. Τροπάριο Ὡδῆς ζ', Ὁρθρου ἑορτῆς, ὁ.π. σ. 367.

12. Τροπάριο Κεκραγαρίων Μικροῦ Ἐσπερινοῦ Προεορτίων, ὁ.π. σ.324.

13. Στιχηρὸ Ἀποστίχων ἑορτῆς, ὁ.π. σ. 355.

14. Τροπάριο Κεκραγαρίων Μικροῦ Ἐσπερινοῦ Προεορτίων, ὁ.π. σ.324.

15. Τροπάριο Ὡδῆς γ', Ὁρθρου Προεορτίων, ὁ.π. σ. 328-329.

16. Τροπάριο Κεκραγαρίων Μικροῦ Ἐσπερινοῦ Προεορτίων, ὁ.π. σ.324.

17. Τροπάριο Ὡδῆς ε', Ὁρθρου Προεορτίων, ὁ.π. σ. 332.

18. Δοξαστικὸ Ἀποστίχων Μικροῦ Ἐσπερινοῦ Προεορτίων, ὁ.π. σ.326.

19. Τροπάριο Ὡδῆς θ', Ὁρθρου Προεορτίων, ὁ.π. σ. 343.

20. Τροπάριο Ὡδῆς ε', Ὁρθρου Προεορτίων, ὁ.π. σ. 332.

21. Γερμανοῦ Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκώμιον εἰς τὴν ἁγίαν Θεοτόκον..., PG 98,317B.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ

Ευαγγελιστρίας 22 – 511 00 Γρεβενά,
τηλ. 2462022404, Φάξ 2462083717

Αριθμ. Πρωτ.: 497

Εν Γρεβενοίς τῇ 2.12.2016

Ποιμαντορικὴ ἐγκύκλιος Ἐράνου Ἀγάπης 2016

**Πρὸς τὸ εὐσεβὲς καὶ χριστεπώνυμο πλήρωμα
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γρεβενῶν**

Εὐλογημένοι Χριστιανοὶ καὶ ἀγαπητὰ «ἐν Κυρίῳ» παιδιά μου.

Πλησιάζουμε καὶ πάλι στὶς χαρμόσυνες καὶ ἁγίες μέρες, ὅπου θὰ πανηγυρίσουμε καὶ θὰ γιορτάσουμε τὸ κοσμοϊστορικό καὶ Θεῖο γεγονός τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ.

Μικροὶ καὶ μεγάλοι, πλούσιοι καὶ φτωχοί, ὅλοι ἔχουμε τὴν ἀγνή καὶ θεία ἐπιθυμία νὰ φθάσουμε στὴν ἡμέρα τῆς Χριστοῦ γεννάς καὶ νὰ χαροῦμε πνευματικὰ ὅλοι μας. Ὁ ἄνθρωπος, ὅμως, σὰν ἐνότητα ψυχῆς καὶ σώματος, αἰσθάνεται πάντοτε τὴν ἀνάγκη, μαζί μὲ τὶς πνευματικὲς εὐκαιρίες νὰ ἔχει τὴ δυνατότητα νὰ καλύψει καὶ τὶς διαφορὲς ὑλικὲς ἀνάγκες, ὥστε ψυχικὰ καὶ σωματικὰ νὰ χαίρεται πιὸ σωστά. Οἱ καιροὶ δύσκολοι καὶ τὰ προβλήματα πολλὰ· οἱ ἄνθρωποι πλήττονται κυρίως ἀπὸ πνευματικὴ φτώχεια ἀλλὰ καὶ ὑλικὲς στερήσεις καὶ δυσκολίες. Μέρα καὶ νύχτα σκεπτόμαστε νὰ βροῦμε τρόπους καὶ μέσα, ὥστε νὰ ἐλαφρώσουμε καὶ νὰ ἀνακουφίσουμε τὴν φτώχεια καὶ τὴ δυστυχία τῶν ἀδελφῶν μας. Γι' αὐτὸ στὴ Μητρόπολή μας λειτουργοῦν, τὸ Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο, τὸ Γηροκομεῖο καὶ τὸ καθημερινὸ συσσίτιο.

Α. Τὸ Γενικὸ Φιλόπτωχο Ταμεῖο γιὰ τὴν χρονιά πὺν πέρασε, δηλ. τὸ 2015, εἶχε τὴν ἐξῆς κίνηση:

ΕΣΟΔΑ:	1) Ἀπὸ χορηγίες Ἱερῶν Ναῶν	8.465 εὐρώ
	2) Ἀπὸ Ἐρανο Ἀγάπης	5.980 εὐρώ
	3) Ἀπὸ δωρεές	2.852 εὐρώ
	4) Ἀπὸ τόκους	1,54 εὐρώ
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	17.311,54 εὐρώ

ΕΞΟΔΑ:	1) 120 Δέματα Χριστουγέννων	7.200 εὐρώ
	2) Βοηθήματα σὲ συνανθρώπους (Ξύλα, πετρέλαιο, ἐνοίκια, φάρμακα κτλ.)	6.885 εὐρώ

3) ΔΕΗ - ΔΕΥΑΓ	1.800 ευρώ
4) Εισιτήρια για αρρώστους	500 ευρώ
5) Ενίσχυση πολυτέκνων	1.000 ευρώ
6) Έγγυηση αποφυλακίσεως	500 ευρώ
7) Έξοδα μεταφοράς νεκρού	300 ευρώ
8) Αγορά αναπηρικού καροτσιού	350 ευρώ
9) Σίτιση – πρωινά απόρων μαθητών	
Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων	11.812,09 ευρώ
ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	30.347,09 ευρώ

Όπως ακούσατε και φαίνεται τὰ ἔξοδα εἶναι μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ ἔσοδα κατὰ **13.035,55 ευρώ**, ἀλλὰ ἔχει ὁ Θεός.

Β. Τὸ Γηροκομεῖο μας αὐτὴ τὴ στιγμή φιλοξενεῖ καὶ φροντίζει 23 γέροντες καὶ γερόντισσες καὶ εἶχε γιὰ τὸ 2015 τὴν ἑξῆς κίνηση:

ΕΣΟΔΑ ἀπὸ δωρεές, ἐνοίκια;	107.739,56 ευρώ
ΕΞΟΔΑ	103.828,61 ευρώ
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ	3.910,95 ευρώ

Γ. Ἐπίσης λειτουργεῖ συσσίτιο γιὰ τοὺς συνανθρώπους μας ποὺ στεροῦνται τὸ καθημερινὸ φαγητό, στὸν χώρο τοῦ Γηροκομεῖου καὶ **προσφέρονται καθημερινὰ 70 μερίδες φαγητοῦ**. Ἐπιπρόσθετα ὅλο τὸν χρόνο **μοιράζονται δέματα μὲ τρόφιμα σὲ οἰκογένειες** ποὺ ἀντιμετωπίζουν προβλήματα ἐπιβιώσεως.

Όλα τὰ παραπάνω παραστατικὰ στοιχεῖα εἶναι στὴ διάθεση τοῦ καθενός, ὥστε, μὲ πλήρη διαφάνεια καὶ νομιμότητα, νὰ γνωρίζετε ὅλοι σας ποὺ πηγαίνουν τὰ χρήματά σας. Ὅπως καταλαβαίνετε ἡ φιλανθρωπικὴ δραστηριότητα τῆς Μητροπόλεως μας καλύπτεται ἀπὸ τὴ δική σας ἀγάπη καὶ βοήθεια. **Καὶ τὸ τελευταῖο λεπτὸ ποὺ προσφέρει ὁ καθένας γίνεται βοήθεια, ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά.**

Γι' αὐτὸ ἀποφασίσαμε φέτος νὰ κάνουμε, πιὸ συστηματικά, τὸν Ἑρᾶνο τῆς Ἀγάπης, ὥστε νὰ δώσουμε τὴν εὐκαιρία, ἄλλος ἀπὸ τὸ ὑστέρημα, ἄλλος ἀπὸ τὸ περίσσευμα, **νὰ προσφέρουμε στὸν φάκελο ποὺ θὰ μοιρασθεῖ στὰ σπίτια μας, ὅσο μπορούμε καὶ ἐὰν θέλουμε.** Σὲ κάθε ναὸ θὰ ὑπάρχει εἰδικὸ κουτί τοῦ Ἑράνου Ἀγάπης καὶ ἐκεῖ θὰ ρίχνετε τοὺς φακέλους σας, μέχρι τὶς 20 Δεκεμβρίου.

Νὰ εἶστε βέβαιοι καὶ σίγουροι ὅτι ἡ κάθε σας βοήθεια, ὕλική καὶ πνευματική, καθημερινὰ γίνεται ἀγάπη, βοήθεια καὶ ἀνακούφιση γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας ποὺ ἔχουν δυσκολίες. Γιὰ φέτος ἤδη ἐτοιμάζουμε 250 δέματα. Ἐὰν κάποιος θέλει νὰ προσφέρει κάτι παραπάνω ἢ μεγαλύτερο ποσό, μπορείτε νὰ ἔρθετε στὰ γραφεῖα τῆς Μητροπόλεως,

για να πάρετε και τη νόμιμη απόδειξη της δωρεᾶς σας.

Ἡ ἀγάπη ὅταν, μοιράζεται, πολλαπλασιάζεται καὶ ὅποιος λίγο δίνει, μὲ ἀγάπη καὶ ἀγόγγυστα στὸν Θεό, ὁ Θεὸς ἀντιδωρίζει πολλαπλάσια τὶς εὐλογίες Του.

Καλὲς γιορτὲς καὶ κάθε εὐλογία τοῦ Θεοῦ στὸν καθένα σας προσωπικά καὶ στὶς οἰκογένειές σας.

Μὲ πατρικὲς εὐχὲς
Ὁ Πνευματικὸς Πατέρας καὶ Ἐπίσκοπός σας

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ο ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΔΑΒΙΔ

"Ὁ ελεῖν φτωχόν, δανεῖζει Θεόν"

ΕΡΑΝΟΣ ΑΓΑΠΗΣ

Δεκέμβριος 2016

ἀπευθυνθεῖτε σε κάθε ἱερό Ναό τῆς Μητροπόλεώς μας

Ἀπόστολος
Παπαδημητρίου

Α' μέρος

ΙΕΡΗ ΜΟΝΗ ΚΟΙΜΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ Σ ΠΗΛΑΙΟΥ

Ἡ ἱερή μονή τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σπηλαιῶν ὑπῆρξε σημαντικό μοναστικό κέντρο κατά την τουρκοκρατία. Μέχρι πρόσφατα ἐθεωρεῖτο ὅτι αὐτή ἰδρύθηκε κατὰ τον 17^ο αἰώνα, ὅπως μαρτυρεῖται στην κτιτορική ἐπιγραφή, ἐντοιχισμένη στήν ἐξωτερική πλευρά τοῦ νοτίου κλίτους τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς, το ὁποῖο διασώζεται:

«Ι.Χ.Ν.Κ. Σταυροπήγιον Πατριαρχικόν ἁγιασθέν ἐπ' ὀνόματι τῆς Πανυπεράγνου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καί ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῇ Θεοσώστῳ καί πολυσεβάστῳ ἐπαρχίᾳ Γρεβενῶν ἐν τῷ ἰδίῳ θελήματι τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κλήμεντος Α' Ἰουστινιανῆς Ἀχριδῶν καί ἐκ θελήματος τοῦ κατὰ τόπου ἀρχιερατεύοντος κυρίου κύρ Γαβριήλ ἐκ χωρίου Μηλιάς Μετσόβου ἐπὶ βασιλέως Σουλτάν Μουράτ ΖΡΜΑ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ΑΧΛΓ ἀπὸ Χριστοῦ. Κτίτορες Δημητρίου ἱερέως, Παχωμίου ἱερομονάχου, Γαλακτίου ἱερομονάχου...Παρθενίου τῶν μοναχῶν, Δημητρίου ἱερέως.... Μαΐου ΚΗ».

Ἡ δεύτερη κτιτορική ἐπιγραφή ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Σταυροπήγιον Πατριαρχικόν ἁγιασθέν ἐπ' ὀνόματι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σπηλαιωτίσσης ἐν τῷ ἰδίῳ θελήματι παρὰ κυρίου κύρ Μελετίου Μακαριωτάτου Ἀχριδῶν Πατρίάρχου ΑΧΛΓ».

Πληροφορούμαστε ἀπὸ τίς ἐπιγραφές ὅτι το καθολικὸ τῆς μονῆς ἐγκαινιάστηκε κατὰ το ἔτος 1633 (ΑΧΛΓ) καὶ μάλιστα δύο φορές ἀπὸ διαδοχικοὺς ἀρχιεπισκόπους τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, τοὺς Κλήμεντα καὶ Μελέτιο, καὶ ὅτι ἡ μονή ἦταν σταυροπηγιακή, ὑπαγόταν δηλαδὴ στήν ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὄχι στὴ μητρόπολη Γρεβενῶν. Το καθολικὸ εἶναι συνήθης ἀγιορείτικος τύπος ναοῦ. Το τέμπλο, ἡ δυτικὰ θύρα καὶ τὰ φράγματα τῶν παραθύρων ἀποτελοῦν πολὺ σημαντικὰ δείγματα τῆς ξυλογλυπτικῆς τοῦ 17^{ου} αἰώνα. Ἀπὸ ἄλλη ἐπιγραφή πληροφορούμαστε ὅτι ἡ ἀγιογράφηση τοῦ καθολικοῦ ἄρχισε τὸ 1640: «Ἀνιστορήθη ἡ θεία τροῦλα καὶ οἱ δύο χοροὶ ἕως τῆς κολῶνες καὶ ὑπάρχει ἕξδος τοῦ μακαρίτου κύρ παχωμίου ἱερομονάχου καὶ πρώην καθηγούμενου καὶ κτήτορος ΑΧΜ». Ὁλοκληρώθηκε αὐτὴ τὸ 1658.

Πρόσφατα στοιχειά, πού είδαν το φῶς τῆς δημοσιότητας ἐπιβάλλουν νά ἐρευνήσουμε βαθύτερα τήν ἀρχαιότητα τῆς μονῆς. Δύο φορολογικά κατάστιχα τῆς ἐπαρχίας Γρεβενῶν τῶν ἐτῶν 1564 καί 1579, τά ὁποῖα ἐντόπισε ὁ ἱστορικός καί τουρκολόγος Κώστας Καμπουρίδης στά ὀθωμανικά ἀρχεῖα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καί δημοσίευσε, δέν περιλαμβάνουν τοὺς οἰκισμοὺς Σπήλαιο καί Κάστρο, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν οἰκισμοί μέ τείχη κατά τήν ἀποκαλούμενη, κακῶς, βυζαντινὴ περίοδο. Αὐτὸ ἐνισχύει τὴν ἄποψη ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ὀρειῶν κοινοτήτων τῆς ἐπαρχίας προέβησαν ἀντίσταση στὸν κατακτητὴ καί, μετὰ τὴν ἐπικράτηση αὐτοῦ ἐξανδραποδίστηκαν ἢ διασκορπίστηκαν. Ἡ ἄποψη ἐνισχύεται ἐκ τοῦ ὅτι στά κατάστιχα καταγράφονται οἱ οἰκισμοὶ Λιάτιστα καί Κερασιά τοῦ Σπηλαίου, οἱ κάτοικοι τῶν ὁποίων μετακινήθηκαν ἀργότερα καί συγκρότησαν ἐκ νέου τὸ Σπήλαιο. Πότε ἀκριβῶς ἐγίνε αὐτό; Θά τὸ ἐρευνήσουμε.

Μήπως ἡ μονὴ ἦταν παλαιότερη καί μάλιστα τῆς βυζαντινῆς περιόδου; Ἡ Μαρία Πολίτη, κόρη τοῦ Λίνου Πολίτη, ὁ ὁποῖος ἐντόπισε στὴ μονὴ τῆς Ζάμπορντας τὸ πληρέστερα σωζόμενο χειρόγραφο κείμενο τοῦ λεξικοῦ τοῦ Φωτίου (9^{ος} μ.Χ. αἰώνα) δημοσίευσε (2012) ἐργασία τοῦ πατέρα της μέ τίτλο «Κατάλογος χειρογράφων ἱερᾶς μονῆς Ζάβορδας». Στὴν ἐργασία περιλαμβάνονται καί σημαντικές ἐνθυμίσεις ἐπὶ τῶν χειρογράφων. Ἐπιβεβαιώνεται μέσω αὐτῶν ἡ μεταφορὰ χειρογράφων καί βιβλίων ἀπὸ τὴ μονὴ τοῦ Σπηλαίου στὴ Ζάβορδα πρὸς διάσωση μετὰ τὴ διάλυση τῆς μονῆς τὸ 1930.

Σε χειρόγραφο κείμενο τῶν τεσσάρων Εὐαγγελίων τοῦ ἔτους 1139 (!) διαβάζουμε τὴν ἐνθύμηση: «1786 ἱανουάριος 5 αγορασιν και την κυρά Καλλι (=το κτῆμα τῆς Κυρακαλίτσας) γροσι 1200 Ἰγουμενος παπα Ἰοσιφ. – 1785 σεπτεμβρίου 15 εγομινεφιν ο παπα Ἰοσιφ ἀπὸ χοριον Αὐλλες και ευκιασιν το μηλλο (=μύλο) ἀπὸ θεμυλλιον και το μητόχι ης τα Γρεβена καί το σπιτι

εις την καρούτα εις τα απελλια (ἀμπέλια) και ευκιασιν και την καρα του αγιου Μινα (λειψανοθήκη τῆς χάρας τοῦ ἁγίου Μηνᾶ τοῦ καλλικελάδου) και εδοσιν γροσια 1850». Τὴν δεύτερη (1785) εἶχε ἀναγνώσει προπολεμικά στο Σπήλαιο ὁ Ἐνισλείδης κατὰ τὴ θητεία του, ὡς καθηγητῆς, στό Γυμνάσιο Γρεβενῶν καί δημοσίευσε στό βιβλίο του «Ἡ Πίνδος καί τὰ χωριά της» (1951). Εἶναι πασιφανές ὅτι τὸ χειρόγραφο κείμενο τῶν Εὐαγγελίων ἀνῆκε στὴ μονὴ Σπηλαίου καί μεταφέρθηκε ἀργότερα στὴ Ζάμπορντα. Τό πλέον σημαντικό ἐρώτημα εἶναι: Πῶς ἡ μονὴ τοῦ Σπηλαίου ἀπέκτησε τόσο σημαντικά κεμήλια, ἂν ἰδρῶθηκε μόνις στίς ἀρχές τοῦ 17^{ου} αἰώνα; Ὁ ἅγιος Μηνᾶς ὁ καλλικελάδος, Ἀθηναῖος φιλόσοφος καί διοικητῆς τῆς πόλεως, μαρτύρησε στὴν Ἀλεξάνδρεια τῆς Αἰγύπτου στὴν καμπὴ τῶν αἰώνων 3^{ου} καί 4^{ου}.

Σέ εὐχολόγιο τοῦ β' μισοῦ τοῦ 14^{ου} αἰώνα, σωζόμενο στη Ζάβορδα, ὑπάρχει ἡ ἐνθύμηση: «,ζρλε' [1626] οπου ἦλθα εις στω μαναστήρι εις στω Σπίλεον μην σεπτεμβρίος εις α' Σάββας ἱερομόναχος». Ἡ μονὴ λοιπὸν διέθετε μοναχοὺς πρὶν ἀπὸ τὰ ἐγκαίνια τοῦ καθολικοῦ. Μήπως ὅμως ποτέ δέν ἔμεινε χωρὶς μοναχοὺς, ἂν καί καταστράφηκε ἀπὸ τοὺς κατακτητῆς; Εἶναι πιθανό. Πάντως στὴν καμπὴ τῶν αἰώνων 16^{ου} καί 17^{ου} οἱ διασκορπισμένοι κάτοικοι τῶν ὄχυρῶν οἰκισμῶν ἄρχισαν νά ἐπανέρχονται στίς ἐστίες τῶν προγόνων τους. Αὐτὸ μαρτυρεῖται σέ ἐνθύμηση χωρὶς χρονολογία τοῦ ἰδίου εὐχολογίου: «Ἡ παπαδιά του παπα Κομνηνοῦ ἀπὸ τό Κάστρω ἐπροσύλωσεν ὅπερ εἶχεν αγωρασμένω ἀμπέλει...». Ἡ ἐνθύμηση αὐτὴ μᾶς βεβαιώνει ὅτι ὁ ἐξισλαμισμὸς τῶν κατοίκων τοῦ Κάστρου ὑπῆρξε μεταγενέστερος. Καί στὴν κύρια κτιτορικὴ ἐπιγραφή τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα δύο ἱερέων, Δημητρίου καί Δημητρίου, μᾶλλον τοῦ Σπηλαίου. Οἱ κάτοικοι ἐπανακάμφαντες στίς ἐστίες τῶν προγόνων τοὺς συνέβαλαν στό ἔργο τῶν μοναχῶν.

Θα συνεχίσουμε μέ τὴν προσφορὰ τῆς μονῆς κατὰ τὴν ὕστερη τουρκοκρατία.

ΠΑΤΑΠΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΥΣΟΚΑΛΥΒΙΤΟΥ

Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης: ὁ πατριάρχης τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ

Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος ὁ Ἀθωνίτης εἶναι ὁ ἰδρυτής τῆς ἱερᾶς μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους καί συνάμα ὁ θεμελιωτής τοῦ Ἀθωνικοῦ Κοινοβιακοῦ Μοναχισμοῦ. Γεννημένος στήν Τραπεζούντα τό ἔτος 930 καί ἔχοντας σπουδάσει στήν Κωνσταντινούπολη ὅπου καί δίδαξε γιά ἓνα μικρό χρονικό διάστημα φιλοσοφία καί ρητορική, περιφρόνησε τήν γεμάτη δόξα καί τιμές ὑποσχόμενη ζωή του καί προσῆλθε στήν ἄδοξο μοναχική ζωή γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, τοῦ Κυρίου τῆς δόξης. Λαμβάνοντας τό Μέγα καί Ἀγγελικό Σχῆμα σέ μονή τοῦ ὄρους

Κιμνᾶ τῆς Βιθυνίας ἀπό τόν ὁσιο Μιχαήλ τόν Μαλεῖνο, φθάνει τό 957 στό Ἅγιον Ὅρος ἀναζητώντας τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί καταλήγει στήν περιοχή Μελανά, στά νοτιοανατολικά τῆς χερσονήσου. Ἐκεῖ, μέ τή του διεισδυτική του ματιά βαθιά στό μέλλον καί μέ κτητορική χορηγία τοῦ φίλου του, βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα Νικηφόρου Φωκά (963-969) καί στή συνέχεια τοῦ διαδόχου του, Ἰωάννη Τσιμισκῆ (969-976), οἰκοδομεῖ τή Λαύρα του, πού τήν ἀφιερώνει στήν Κυρία Θεοτόκο, οἰκονόμο τῶν ἀναγκῶν τῆς λαυριωτικῆς ἀδελφότητος ἀλλά καί προστάτιδα ὁλοκλήρου τοῦ Ἁγίου Ὁρους.

Τό μεγάλο κοινόβιο τῆς Λαύρας ἔμελλε νά ἀποτελέσει τόν πυρῆνα γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς μοναστικῆς πολιτείας τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἡ ἵδρυση τῆς Μεγίστης Λαύρας καθὼς καί ἡ πνευματική καί οἰκοδομική δραστηριότητα τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου ἀπετέλεσαν πραγματικό σταθμό στήν ἐξέλιξη τοῦ Ἁθω καί ἔδωσαν τήν ὥθηση γιά τήν ἵδρυση καί ἄλλων μεγάλων κοινοβίων, τά ὁποῖα συνδέονται ὅλα –περισσότερο ἢ λιγότερο– μέ τήν δράση τοῦ μεγάλου αὐτοῦ μεταρρυθμιστοῦ.

Στό πέρασμα τῶν αἰώνων, τό παράδειγμα καί βίωμα τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου κατέστη πρότυπο καί κριτήριο μοναχικῆς ὁργάνωσης καί συμβίωσης. Ἡ μοναχική τάξη τήν ὁποία καθιέρωσε, ὄχι μόνο ἐπικράτησε μόνιμα στό Ἅγιον Ὄρος, ἀλλά ἐξαπλώθηκε σύν καιρῶ σ' ὁλόκληρη τήν Ὁρθοδοξία. Ὅπως μᾶς βεβαιώνει ὁ Βίος τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου, ἡ φήμη του εἶχε ἐξαπλωθεῖ σέ Ἀνατολή καί Δύση καί πολλοί μεγάλοι ἀσκητές κατέφθαναν στήν Λαύρα γιά νά τεθοῦν κάτω ἀπό τήν πνευματική του καθοδήγηση.

Ἀναδιφώντας στόν Βίο τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου, ὁ ὁποῖος εἶναι πλήρης θαυμαστῶν γεγονότων, θά πρέπει νά ἀναφέρουμε τήν μάχη κατά τῶν δαιμόνων ὡς κεντρικό στοιχεῖο στόν Βίο. Ἀλλωστε ἡ σημαντική αὐτή παράμετρος τῆς ζωῆς τοῦ Ὁσίου τονίζεται ἰδιαίτερα καί στό μελωδικότατο Ἀπολυτίκιόν του, ἀφοῦ «κατετραυμάτισεν τῶν δαιμόνων τās φάλαγγας»· κάτι γιά τό ὁποῖο «ὁ Χριστός ἡμείψατο» αὐτόν «πλουσίαις δωρεαῖς».

Τό ἀκόλουθο περιστατικό διατρανώνει τήν μεγάλη ἀρετή τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου. Κάποτε οἱ δαίμονες ἔπεισαν ἕναν ἀμελῆ μοναχό νά σκοτώσει τόν Ὁσιο. Κι ἐκεῖνος πῆγε ἔξω ἀπό τήν πόρτα τοῦ κελλιοῦ τοῦ ἡγουμένου μέ τό μαχαίρι στό χέρι.

Ὅταν ὁμως ἀνοίξε ἡ πόρτα καί ὁ ἅγιος τόν ἀγκάλιασε πατρικῶς, τότε ὁ ἀγνώμων μαθητής καί κατά τήν πρόθεση φονιάς ἄφησε νά πέσει τό μαχαίρι ἀπό τό χέρι του, γονάτισε καί ἐξομολογήθηκε τήν πρόθεσή του. Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος τόν συγχώρησε ἀμέσως. Καί δέν ἔμεινε μόνο ἐκεῖ, ἀλλά ἀπό τότε περιέβαλλε τόν μοναχό μέ ἀκόμη μεγαλύτερη στοργή. Ἡ ἐκούσια κένωση εἶναι γνώρισμα ἀληθινῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς καί πηγὴ ἀθανασίας. Ὁ Ὁσιος εἶχε ἀπολέσει τόν ἑαυτόν του, βυθιζόμενος στήν ἄβυσσο τοῦ θεοῦ ἐλέους, ἀπ' ὅπου ἄντλησε τήν ἀγάπη πρὸς τόν ἐπίδοξο φονέα του.

Ὁ Ὁσιος, στήν προσπάθειά του νά γίνετα ὑπόδειγμα στοὺς ὑποτακτικούς του, φρόντιζε γιά τίς ἀνάγκες ὅλων τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς του καί ἰδιαίτερα γιά τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ὁποῖους ὑπηρετοῦσε προσωπικῶς.

Σῶζονται τρεῖς συγγραφές τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου: ἡ Ὑποτύπωσις (ἔτος 970), τό Τυπικόν (ἔτος 973) καί ἡ Διατύπωσις (ἔτος 977), ποὺ ἀνοίχτηκε μετὰ τήν κοίμησή του καί εἶχε τόν τύπο τῆς διαθήκης. Στίς διδασκαλίες του, ἐπίσης, πρὸς τοὺς πατέρες, τοὺς ὑπενθύμιζε ὅτι στήν κοινοβιακὴ βιοτή, ὅπως καί τήν ἐρημική, σκοπὸς τοῦ μοναχοῦ εἶναι ἡ προετοιμασία γιά τόν φωτισμό ἐκ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, μέσω τῆς κάθαρσης τῆς διάνοιας, τῆς ψυχῆς καί τοῦ σώματος. Ὁ Ὁσιος μέ τό προσωπικό του παράδειγμα ἐμπέδωσε στοὺς μοναχοὺς του τήν ἀδιάλειπτη ἐκζήτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τήν ζέση γιά τήν κατά Θεόν στενή καί τεθλιμμένη ὁδὸ καί τήν ἐκούσια συμμετοχὴ στό πάθος τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ ὁσιος Ἀθανάσιος ἐπιτέλεσε πολλές θαυματουργικὲς ἰάσεις εἴτε μέ τήν προσευχή του εἴτε μέ τό μανδύλι του, τό ὁποῖο ἦταν διαρκῶς βρεγμένο ἀπὸ τὰ δά-

κρυά του. Ἀξιώθηκε, τέλος, νά προβλέψει καί αὐτόν ἀκόμα τόν θάνατό του. Κάλεσε τούς μαθητές του γιά τήν τελευταία κατήχηση καί νουθεσία, προσευχήθηκε στό κελλί του ἐπί πολύ ὥρα, ντύθηκε ἐπίσημο ἐντάφιο μοναχικό ἔνδυμα καί τό κουκούλι τοῦ Γέροντά του, ὁσίου Μιχαήλ Μαλεῖνου, καί ἀνέβηκε στόν τροῦλο τοῦ ναοῦ γιά νά ἐπιθεωρήσει τά ἐκεῖ οἰκοδομικά ἔργα. Ὅμως, κατά παραχώρηση Θεοῦ, ὁ τροῦλος ὑποχώρησε καί κατεπλάκωσε τόν ἅγιο καί ἔξι μοναχοῦς οἱ ὁποῖοι τόν συνόδευαν.

Μέ τό ἀέναιο παράδειγμά του, ἰδιαίτερα μέ τό μαρτυρικό του θάνατο, ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος ἔδειξε ὅτι Μοναχισμός σημαίνει πόθος τῆς τελειότητας. Ἡ, κατά τό ἀνθρώπινον, λυπηρή καί θανατηφόρος πτώση του ἀπό τόν τροῦλο τοῦ ναοῦ ὑπῆρξε εὐλογία. Μέ τά δάκρυα καί τό αἷμα του ἄρδενσε τό ἱερό βῆμα τοῦ Καθολικοῦ τῆς Μεγίστης Λαύρας καί γιά μία χιλιετία, τήν ἀθωνίτιδα γῆ, ἡ ὁποία «ἐν ἀγαλλιάσει» συνεχίζει νά βλαστάνει καί νά καρποφορεῖ. Νά σημειώσουμε δέ ὅτι ἕνα θαυμαστό γεγονός, τό ὁποῖο συνόδευσε τήν μαρτυρική, πλὴν ὁσιακή, κοίμησι τοῦ Ὁσίου, ἦταν ὅτι ἡ ἀγία σορός του ἔμεινε ἄφθορος ἐπί τρεῖς μέρες ὥσπου νά συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ Ἀθωνῖτες μοναστές (περίπου τρεῖς χιλιάδες) γιά τήν ἐξόδιο Ἀκολουθία.

Ἀπό τήν ἔνδοξη περίοδο τῆς εὐλογημένης παρουσίας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου στόν ἀγιώνυμο Ἄθωνα, μέχρι τίς μέρες μας, ὁ ὅσιος Ἀθανάσιος δέν ἔπαψε ποτέ νά ἐπιτελεῖ θαύματα σέ ὅλους –εἴτε μοναχοῦς, εἴτε προσκυνητές τῆς Μονῆς– ὅσοι μέ πίστη πλησιάζουν τόν τάφο του, ἐνώπιον τοῦ ὁποίου καίει ἀκοίμητη κανδήλα. Ἐνα ἀπό τά σημαίνοντα πρόσφατα θαύματα τοῦ Ἁγίου θεωρεῖται ἡ μυροβλυσία καί ἡ ἄφραστη εὐωδία, ἡ ὁποία ἀνέβλυνε ἀπό τό ταφικό του μνημεῖο, τόν Ἰούλιο τοῦ ἔτους 1981,

κατά τήν διάρκεια τῆς πρώτης Πανηγύρεως τῆς μονῆς, μετά τήν ὁλοκλήρωση τῆς πρόσφατης ἐπαναφορᾶς τῆς σπίν κοινοβιακή τάξη. Θαυμαστό γεγονός, διά τοῦ ὁποίου ὁ Ὅσιος ἐκδήλωσε τήν ἐπιδοκιμασία καί εὐλογία του γιά τήν παραπάνω ἐξέλιξη.

Τέλος, ἀξιωματικόν εἶναι τό ἐξῆς θαυμαστό περιστατικό τό ὁποῖο μᾶς διηγήθηκε ὁ ἀείμνηστος Γέρων Ζαχαρίας Λαυριώτης, μακαρία τῇ λήξει γέροντας τοῦ Γέροντά μας, καθηγουμένου Προδρόμου ἱερομονάχου. Κατά τό ἔτος 1965 ναύαγησαν στό πέλαγος ναυτικοί ἀπό τήν ἀπέναντι τῆς βόρειας πλευρᾶς τοῦ Ἁγίου Ὁρους περιοχῆς Θάσου καί Καβάλας. Ἀπό τήν μεγάλην τρικυμία καί τόν σκοτεινὸ οὐρανό, οἱ ναυαγοὶ ἔχασαν κάθε ἔλεγχο τοῦ πλοίου τους καί δέν ἤλπιζαν σέ καμμία σωτηρία, πλὴν ἐκείνης τοῦ θαύματος. Τότε, ἕνας ἀπό αὐτούς, ὁ ὁποῖος εἶχε ἀκούσει περὶ τοῦ θαυματούργου ὁσίου Ἀθανασίου καί ὅτι ἀπέναντί τους βρισκόταν τό μοναστήρι του, μετά πίστεως παρεκάλεσε τόν Ἅγιο: «Ἄγιε Ἀθανάσιε, σῶσε μας!».

Καί ὦ τοῦ θαύματος! Αὐτοστιγμὴ βρέθηκε τό πλοῖο προσωρμισμένο μέσα στό Μανδράκι, τόν ἄρσανά, δηλαδή τῆς Λαύρας καί ἐκεῖνοι σῶοι καί ἀβλαβεῖς πάνω σ' αὐτό. Στόν δέ λιμενίσκο, πού γιά πρώτη φορά γινώριζαν, βασιλεὺεν γαλήνη, πού τίποτα δέν θύμιζε τήν θύελλα τοῦ πελάγους. Ὅταν πληροφορήθηκαν ὅτι βρίσκονται στή Λαύρα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ἀντιλήφθηκαν ὅτι μέ τήν χάρη τοῦ Θεοῦ καί τίς πρεσβεῖες τοῦ Ἁγίου σώθηκαν. Τότε ἔσπευσαν στήν Μονή καί προσκύνησαν γονατιστοί εὐγνωμόνως τόν τάφο τοῦ Ὁσίου, παρέμειναν δέ μερικές μέρες στήν Λαύρα, χάριν προσκυνήσεως καί ψυχικῆς ὠφέλειας.

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Άχιλλέα Β. Παπατόλιου
διδάκτορος Θεολογίας

Η ένότητα του ανθρωπίνου γένους οικοδομείται πάνω στο θεμέλιό της αγάπης προς άλλους. Το Ευαγγέλιο διδάσκει την αγάπη που εκδηλώνεται με τον αλληλοσεβασμό και την ταπεινότητα. Η βασική έντολή της χριστιανικής διδασκαλίας για αγάπη, ακόμη και προς τους έχθρους "αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν" [1] έμπνέεται από την προσδοκία έλευσης της Βα-σιλείας του Θεού, δηλαδή ενός νέου κόσμου αγάπης και δικαιοσύνης. Η Έκκλησία καλεί τον άνθρωπο υποδεικνύοντας την υπέρβαση της ιδιοτέλειας με την αγάπη και διακονία όλων αδιάκριτα των ανθρώπων και την αντικατάσταση των σχέσεων αδικίας με σχέσεις δικαιοσύνης.

Η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων δεν πρέπει να είναι ιδιοτελής και φίλαυτη αλλά ανιδιοτελής και κενωτική αγάπη. Ο Σταυρός, σύμβολο θυσίας, προσφοράς και αγάπης, αποτελεί τον όδοδείκτη του σημερινού ανθρώπου. Ο γέροντας Πορφύριος ό Καυσοκαλυβίτης έπισημαίνει χαρακτηριστικά περί της αγάπης: «Η αγάπη προς τον Χριστό δεν έχει όρια, το ίδιο και ή αγάπη προς τον πλησίον... Έγώ ήθελα να πάω να ζήσω μαζί με τους χίπηδες στα Μάταλα χωρίς, βέβαια άμαρτίες, για να δείξω την αγάπη του Χριστού, πόσο είναι μεγάλη και πώς μπορεί να τους αλλάξει, να τους μεταμορφώσει. Η αγάπη είναι πάνω άπ' όλα». [2] Η αγάπη εκφράζεται με σεβασμό στο

κάθε ανθρώπινο πρόσωπο, εκδηλώνεται έμπρακτα χωρίς απαίτηση ανταλλαγμάτων, κηρύττει με θάρρος την ιερότητα του ανθρώπινου προσώπου και τὸ ἀπαραβίαστο τῆς ἐλευθερίας του.

Ἡ αὐθόρμητη ἀδελφικὴ ἀγάπη πρὸς ὅλους τοὺς «πλησίον» ἀπλῶς καὶ μόνο διότι εἶναι ἄνθρωποι ἀναγνωρίσθηκε ὡς ἡ πεμπτουσία τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, θὰ τονίσει χαρακτηριστικὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀλβανίας Ἀναστάσιος [3]. Ἡ ἀγάπη ἀπαιτεῖ ἀνοικτὴ διάθεση πρὸς κάθε ἄλλον, συμπάθεια καὶ σεβασμὸ πρὸς τὶς συνήθειές του καὶ τὶς ἰδιομορφίες του. Ἡ ἀγάπη εἶναι τὸ ἀντίθετο τῆς φιλαυτίας ἢ τοῦ ἐγωισμοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἀρχή, τὴ μεσότητα καὶ τὸ τέλος τῶν ἀρετῶν. Ὁ Θεὸς «ἀγάπη ἐστίν» [4] ἰδίως ἀπέναντι στοὺς διαφορετικούς, στοὺς ἀλλόφυλους καὶ τοὺς ἀλλόθρησκους. Ὁ ἄνθρωπος ὡς δημιουργήμα «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» [5] τοῦ Θεοῦ καλεῖται νὰ τελειωθεῖ στὴν ἀγάπη μὲ πρότυπο τὴ θεία ἀγάπη, ἡ ὁποία θὰ καταλήγει στὴν ἀπάλειψη τῶν ἀντιθέσεων.

Στὴν παραβολικὴ περιγραφή τῆς κρίσης ὁ Χριστὸς χρησιμοποιεῖ ὡς μοναδικὸ κριτήριον γιὰ τὴν ἔνταξή μας στὴ Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν τὴ διακονία καὶ τὴν ἀγάπη πρὸς τοὺς πλησίον μας. Παρομοιάζει τὸν ἑαυτό του μὲ τοὺς ἄνθρώπους ποὺ χρήζουν βοηθείας. Ἐμφανίζεται ὡς πεινασμένος, διψασμένος, ξένος, γυμνός, ἄρρωστος καὶ φυλακισμένος ποὺ χρειάζεται βοήθεια, φιλοξενία καὶ συμπαράσταση. Διδάσκει πὼς κάθε προσφορά πρὸς τὸν πλησίον ἀποτελεῖ προσφορά πρὸς τὸν ἴδιο, ἐνῶ κάθε ἄρνηση προσφορᾶς πρὸς τὸν πλησίον ἀποτελεῖ ἄρνηση προσφορᾶς πρὸς Αὐτόν [6].

Συνεπῶς, ἡ βασικὴ πρόκληση ποὺ καλεῖται σήμερα νὰ ἀντιμετωπίσει ἡ σημερινὴ κοινωνία συνίσταται κυρίως στὴν ὀργάνωση σχέσεων ἀγάπης, εἰλικρίνειας, ἀλληλεγγύης, ἀλληλοβοήθειας καὶ ἀδελφοσύνης, ποὺ θὰ ἐπιβεβαιώνεται ὄχι στὴ θεωρία ἀλλὰ στὴν ἀγαπητικὴ πράξη, στὴν ἀνιδιοτελεῖ διακονία καὶ στὴ δέσμευση γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς κοινωνικῆς ἀδικίας.

1. Ματθ. 22,39.

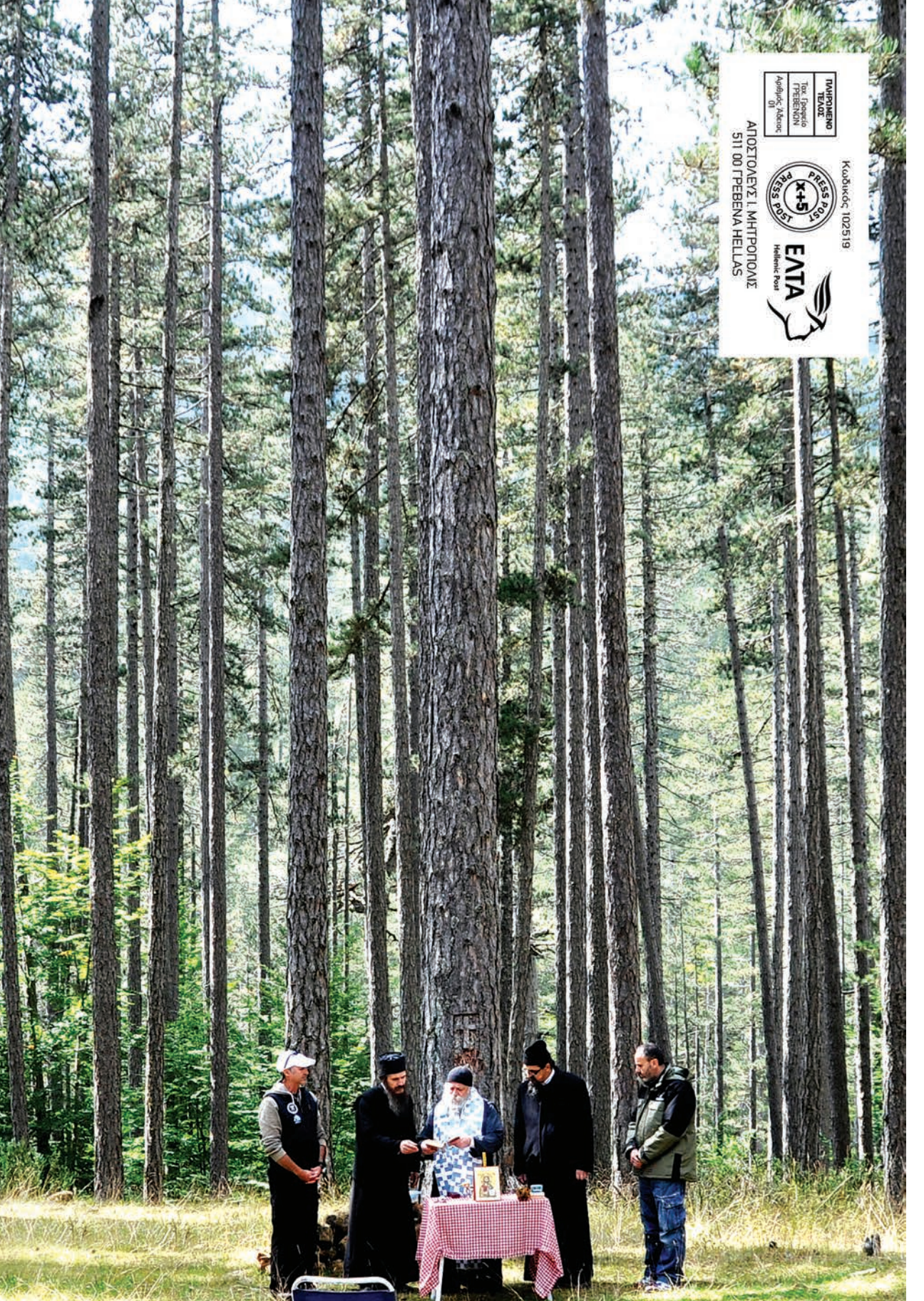
2. Γέροντος Πορφυρίου, Βίος καὶ Λόγοι, ἐκδόσεις Ι.Μ. Χρυσοπηγῆς, Χανιά 2003, σ. 397.

3. Βλ. σχετ. Ἄν. Γιαννουλάτος, Παγκοσμιοποίηση καὶ Ὁρθοδοξία, ἐκδόσεις Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2000, σ. 99.

4. Α' Ἰωάν. 4,8.

5. Γεν. 1,26.

6. Μτθ. 25,31-46.

ΠΑΡΟΥΣΙΑ
ΕΛΛΑΣ
ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΑΓΓΕΛΟΥ, ΑΔΕΛΦΟΥ
ΟΙ

Καθημερινή 102519

ΑΝΟΙΞΙΑΚΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
511 00 ΓΡΕΒΕΝΑ ΗΕΛΛΑΣ